

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ex Illvstrissimo Cardinali Bellarmino Epitome
Controuersiarum Omnium huius Aeui
Lvthero-Calvinisticarvm Sub diuersis Titulis bis
Quadripertitis digestarum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiae, 1624

LXXXI. Quatenus Christi & Sanctorum imagines sint colendae?

urn:nbn:de:hbz:466:1-11726

Itaque finis determinat cultum imaginis; non qualitas imaginis in homine vivo, aut in statua intenfili.

VI. Imago Regis est venerabilis, quia Regis est; ergo & Christi, & Sanctorum. Item est capax iniuriæ ac contumeliæ: ergo & honoris.

VII. Iustè idola destruxit Theodosius; quia falsorum erant Deorum: ergo verè Sanctorum icones iustè colit Christianus.

VIII. Iconomachi fuerunt Iudei, aut Mahumetani, aut Nicromantici, aut Hæretici, id est, impii, athei: At defensores imaginum viri Sancti. His igitur, nō illis credendum. Nec enim Deus per inimicos Dei docet Ecclesiam Dei. Nam *qui non colligit mecum, dispergit.* Luc. 11. Odit autem diabolus imagines; sunt igitur iconoclastæ ex parte diaboli. Vide Bellarm. & meam *Genealogiam part. 1. quest. 24.*

QVÆSTIO LXXXI,

Quatenus Christi & Sanctorum imagines sint colenda?

LVTHERO-CALVINISTIS, si velint, informandis; Orthodoxis confirmandis, fit quæstio hæc. Quiddam honoratur trifariam, Per se, vel per Accidens: Propter se, vel aliud: Propriè, vel impropiè. 1. *Per se*, rei suppositum, cui inest ratio venerationis: Vt Rex per se, vt quis: Regia dignitas, per se honoratur, vt Qua: Purpura per accidens. 2. *Propter se* res honoratur, cuius ratio venerationis non aliunde Pendet: Vt rationalis natura. *Propter aliud* ea, cui inest ratio honoris, sed quæ ab alio

dependeat: Vt imago Christi vel Sanctorum. 3. *Propriè* honoratur, quod verè sui ipsius ratione honoratur: *Impropiè*, quod loco alterius colitur. Vt cū funus per statuam alicui ducitur, absente corpore: Ceu Traianus mortuus triumphavit Romæ, statuâ circumnectâ. Ex his subiectas asserimus conclusiones.

I. *Imagines Christi & Sanctorum veneranda sunt non solum per accidens & impropiè; sed etiam propriè, scilicet vt terminent ipsa venerationem in se, non tantum vt vicem gerunt exemplaris.* I. Quia Conc. VII. act. 7. dicit esse venerandas; sed nō latriâ. 2. Quia quod dicitur impropiè, potest simpliciter negari: si ergo impropiè solum venerandæ forent imagines; posset simpliciter negari sic venerandas; quod Conc. VII. damnat. 3. Decernit idem, esse venerandas, vti Euangelium, & sacra vasa. Quia eis inest quid sacrum, scilicet imago, & dedicatio facta cultui diuino.

II. *Non sunt imagines adoranda latriâ propriè; impropiè tamen & per accidens potest coli.* vt prototypon; dū pro exemplari accipitur imago, & cultus mente refertur ad exemplar: Ita *D. Tho. 3 q. 25. a. 3.* Idque non ratione materiæ, aut formæ; sed solius actualis representationis.

III. *Nulla imago per se & propriè, eodem adoranda est cultu, quo exemplar ipsum.* I. Sic Concilia, & Patres. 2. Quia latria soli Deo sic debetur. Exo 20. *Deos aureos & argenteos non facietis mecum.* Quia imago est inferior exemplari: ergo nec cultu latriæ est colenda pari. Non cultu interno; qui est apprehensio vt

R pri-

primi Principii: Non externo latreutico; qui est sacrificium. 3. Quia hæresis fuit, teste Irenæo l. 1. c. 24. Epiph. hæres. 27. Aug. her. 7. afferens eum cultum imaginibus. Nam Deus est, quod imago docet; non est Deus ipsa. Vnde, *O Crux spes unica*: id est, Christe crucifixe. Sicut Deut. 32. *Audite cæli, qua loquor*. Ita istud, *Salve Crux pretiosa*; prosopopœia est, desiderans fructum Crucis.

IV. *Cultus per se proprius imaginum est quidam imperfectus, qui analogicè reducitur ad speciem eius cultus, qui debetur exemplari*. Species autem cultus religiosi sunt, Latratria, Hyperdulia, Dulia; quæ debentur naturæ intelligenti. Quia sicut habet imago se ad suum exemplar, ita se habet cultus imaginis ad cultum exemplaris: Sed imago est ipsum exemplar analogicè, & secundum quid: ergo & cultus imaginis esse debet secundum quid.

QVÆSTIO LXXXII.

An Crux Christi sit veneranda, & quatenus?

LUTHERANI æquè ac CALVINIANI inimici Crucis Christi, successores damnatorum hæresiarum, ex suo Magistro ista didicere LUTHERO to. 2. Wittenb. fol. 539. *Si in campo conficerem vexillum Crucis, et ipse foret crucifixus, fugerem ab eo haud secus, ac si me diabolus insequeretur*: Idem in Postilla fol. 148. *Vtinam nulla unquam corona spinea, aut crux extinisset. Si qua particula S. Crucis mihi donaretur, foretque in manu mea; equidem isthac continuo conderem, ubi nec sol ipsam videret. Quodque de Cruce dico, idem de quibuscunque Reliquiis dictum volo*. Idem tom. 7. Wittenb. fol. 393. *Flammis desagrèt omnia festa Crucis*. Idem tom. 2. VVittenb. fol. 4. *Atque Carolstadius cum prophetis suis*

vociferantur, & incondunt vulgus dicentes: secca, disseca, distrabe, discerpe; dimerbera, disfringe, transfode, abijce, conculca, alapas in faciem idolis infringe. Vides Crucifixum; in faciem illi inspuo.

LUTHERANIS dictum, factum Calvinianis. Quorum argumenta cum responsionibus repete ex mea *Genealogia part. 1. quaestio. 24.*

SVADENT CALVINISTÆ porro istis apud Scharpium in *Cursu Theol.* 1. Adoranda Crucis nec præceptum est nec exemplum in Scripturis. 2. Latreutica adoratio solius Dei est: ergo eam tribuere Cruci est hæc facere Deum. 3. Si ei ob Christi contractum debetur adoratio: ergo magis ventri Mariæ; & asino palmatio, & iudæ labiis, &c. 4. Cruci, quàm Resurrectioni, plus tribuitur in hoc *Crucem tuam adoramus; Resurrectionem glorificamus*. 5. Christi Humanitas separata à Divinitate, non esset Latratriæ cultu adoranda: minus ergo Crux. 6. Sp. Sanctus est in baptismo; nec tamen ibi adorandus: ergo minus Crux.

AVTOR. Tribus omnia completar: 1. Veneranda est ipsa crux Christi: 2. Omnis Crux: 3. Et signum Crucis.

1. *Lignum Crucis venerabile est.*

1. Quia eam Christus elegit sponte, non inuitus; Vti Aram sui Sacrificii, Numini placando; Vti Scalam sibi ad regnum: Vt instrumentum liberationis nostræ; Vt tropœum triumphi de diabolo deucto: Quibus ille mirificum eic ontulit honorem. De quibus singulis S. Scripturæ testimonia require in meo *Antichristo p. 1. q. 25.*

2. Quia Mysteria S. Crucis sunt veneratione dignissima. De quibus Eph 3. *Vt possitis comprehendere cum omnibus Sanctis, qua sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum.*

3. Quia